

Form og Cand. jur., redaktør Halvor Diesen?

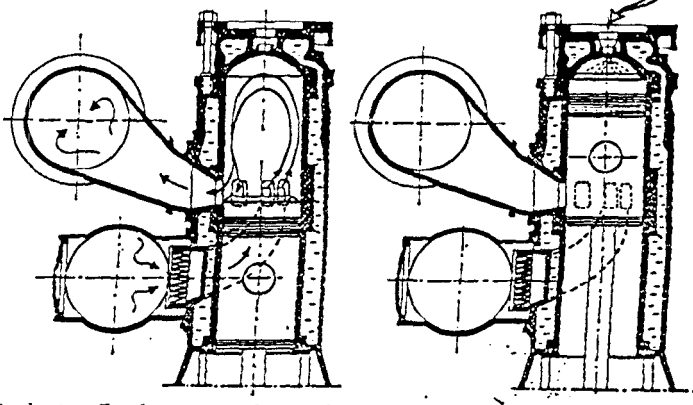
116048

dieselmotor

Die sieben Todessünden

ca. 36 000 hk. Både to-taktere og fire-takter overledes i stadig større grad, særlig da det er mulig å utnytte resterende varme i ekshausten til å drive kompressoren v.h.j.a. en mindre gassturbin. I enkelte tilfelle benyttes imidlertid også mekanisk, sjeldnere elektrisk drevne kompressorer da disse er langt billigere. Overladingen kan øke sylinderyteisen fra 25 til nærmere 30% uten at varmpåkjenningen økes vesentlig. — Dieselmotoren er for å kunne oppnå en jevn og rolig gang avhengig av at drivstoffet og luften i sylinderen blandet hurtig og godt. Er ikke blandingen god nok, kan resultatet bli at alt drivstoffet antennes på samme tid på tross av at det sprøytes inn over en periode. Følgen av dette er voldsomme trykkstigninger med tilhørende bank. Disse vanskelighetene har vært forsøkt løst ved å utnytte forbrenningsstrømmen i sylinderen på mange forskjellige måter. Selv om man har forment såkalte forkammer, luftkammer og trykkkammer forb. med sylinderen med særlige kanaler, og delvis sprøytet drivstoffet inn i kammerne el. forbi åpningen på tross av det bare for mindre fire-taktere at disse metoder har fått noen særlig anvendelse. Det er særlig for jevn forbrenning og stille gang at kammerne har noen betydning. For større maskiners vedk. søkes ofte rommet over stempelet el. tuppen av stempelet utformet slik at en god blanding kan oppnås. De større maskinene benytter også ofte stempler med kryssvinkelstryking, og i maskiner av alle størrelser er det som oftest nødvendig med en eller annen form for kjøling av stempelet, gjerne v.h.j.a. olje som sirkulerer. Dieselmotorene var lenge nesten utelukkende vannkølte, men i de senere år har også luftkøling blitt benyttet i utstrakt grad. 7 g.a. sin overlegne virkningsgrad og evne til å brenne billigere og enklere drivstoff konkurrerer dieselmotoren i stadig økende tempo ut for gassmotorene, og behøver seg dessuten stadig nye felter hvor gassmotorene aldri har vært benyttet. Men drivkraften i lokomotiver hadde den mest en god posisjon i USA allerede før verdenskrig og har nå trengt ut damplokomotiver helt el. delvis selv i land som Norge. For den moderne skipsfart er dieselmotoren helt uerstattelig, selv i våre største skip og atomdrevne skipsaggregater er tatt i bruk. (B.Sch.) T.N.n.

Dieselmotor som teoretisk foreslått av Rudolf Diesel forfattet i en avhandling i 1893 en forbedret Carnot-prosedyre (se Carnot, N. L. Sadi), men en moderne bygd noe senere etter dette prinsippet som seg å være ubrukelig. Diesel gikk derfor over til en ny sikkelprosess med adiabatiske (varme hverken tilføres el. fraføres systemet) kompresjon og ekspansjon som i Carnotprosedyren, men med tilførsel av varme (forbrenning) og utblåsing av ekshaust under konstant trykk. Den første utviklede dieselmotor benyttet en arbeidsprosess i fire takter. I første takt ble frisk luft suget inn. I annen takt ble denne luft komprimert, slik at dens temp. steg til antennespunktet for drivstoffet. I tredje takt ble drivstoffet innblåst med en hastighet som ga konstant trykk under forbrenningen, og under siste delen av denne takt ekspanderte forbrenningsprosedyren til fullt sylindervolum. I den siste og fjerde takt ble de urene gassene utblåst til atmosfæren. I en moderne dieselmotor er forløpet noe annerledes. I de tidlige motorer ble drivstoffet blåst inn v.h.j.a. ekshaustluft, og da god atomisering av drivstoffet krevde trykk rundt 140 til 150 atm., ble kompressor og utstyr kostbart og komplisert. Man gikk derfor etterhvert over til ansprøytning av drivstoff v.h.j.a. enkeltstempelpumper, men derved ble innbyggingsstiden satt ned slik at trykket som lenger kunne holdes konstant under forbrenningen. Arbeidsprosedyren i en slik motor får av denne grunn varme tilført under konstant volum og økende trykk og deretter under konstant trykk og

Dieselmotor. To-takter vist med stempelet i ytre og indre stilling. T.v. strømmer den friske spyleluften inn i sylindere og skyver ut de brukte ekshaustgasser. T.h. har stempelet dekket til innsugnings- og utblåsningsportene, og oljen sprøytes inn (som pilen viser).

økende volum. Det virkelige indikatoragram fra en dieselmotor viser imidlertid ikke en slik skarp inndeling, men er en avrundet kurve som dog tilnærmet passer med det teoretiske diagrammet. Jfr. dieselmotor og forbrenningsmotorer. (B.Sch.) T.N.n.

Dieson, norske slekter. En har navn etter gården Disen i Sar-Odal. Eldste kjente stamfar er Søren Berg (f. ca. 1550). Hans sønnesønn sønn Søren Larsen (ca. 1670—1710) kom til D. Den nålevende slekt stammer fra hans sønnesønn sønnesønn Anders Hansen D. (1784—1837), kjøpmann i Moss. — En annen føres tilbake til Hans Toresen Hunstad i Nes, Romerike (d. 1788). Hans sønn Hans Hansen D. (ca. 1783—1854) bodde en tid på Nes prestegård, Disen, forpaktet senere en gård i Østre Aker. (S.Ed.)

Dieson, Andreas, f. 20/11 1946 i Oslo, skuesp. sønn av Ernst og Kari D. Medvirket i fl. filmer, bl.a. Aldri annet enn bråk (1954), Smugleren Smøking (1957).

Djøsøn, Andreas Møllehor Seip (1881—1958), lege, f. Norddrehov, hvor av Linus D. Medisinsk skolegang 1906, nummerhelseinspektør i Oslo 1914, stadsfysikus 1930—51. Md. av Administrasjonsrådet 1940, formann Norsk Folkehelse 1940—47.

Djøsøn, Søren Einar Gjending, f. 4/10 1897 i Bergen, journalist, bror av H. G. D. og sønn av H. T. R. D., fra 1921 Aftenposten, sjefred. 1948—68; 1942—45 knyttet til den n. informasjonstjeneste i London. Formann i Oslo Journalistklubb 1947—48, i Oslo Redaktørforening 1954—57, i Norsk Redaktørforening 1956—66; formann i Norsk Presseforbunds faglige utvalg fra 1957; president i Norges Tennisforbund 1933—48. Har utg. Den hvite sport (1934), Kabalboken (1941), et par guttebøker og erindringsboken Fra petit til leder (1968). Hovedred. for Kong Olav V, vår konge og hans huk. (1970). R.W.E.

Djøsøn, Emil (1880—1942), sosialakonom og redaktør, bror av A. M. S. D., f. i Norddrehov. Cand. jur. 1907, cand. oecon. 1908, lærer i sosialøkonomi ved NTU 1915—17, redaktør av Økonomisk Revy fra 1918, utgiver av en serie håndbøker over bankvesen og industri. J.V.

Djøsøn, Erik Tangevald, f. 8/10 1922 i Oslo, kringkastingsmann, sønn av E. Thorstein D. Fast ansatt i NRK's teateravdeling 1947, 1951 programsekretær i underholdningsavdelingen og fra mars 1959 i samme avd. i Fjernsynet, programred. siden 1964. Også revyforfatter.

Djøsøn, Ernst (1913—70), skuespiller, f. i Oslo, sønn av A. M. S. D., g.m. Kari D. Ansatt ved Chat Noir 1934—42, Edderkoppen 1943—50 og 1954—59, Sjef for Chat Noir 1950—53. Fradyr revykunstner, som særlig i samspill med Leif Jus-

ter skapte morsomme typer og burlesk situasjonskomikk. Medvirket også i en rekke filmer. OSA

Djøsøn, Halvor Gjending, f. 9/4 1899 i Oslo, journalist, bror av S. E. G. D. og sønn av H. T. R. D. Sekr. i Høieres Centralstyre 1928—31, red. av Smaaløynes Amtstidende, Halden, 1931—62; sier og utgiver 1954—69.

Djøsøn, Henry Edward (1882—1953), sjøoffiser, f. i Thm., kaptein 1917. Kommandør 1938—41, da han trakk seg tilbake p.g.a. uenighet i regjeringens personellpolitikk. Etter frigjøringen sjef for MKV til 15/4 1946. J.B.

Djøsøn, Kari f. Kari Heide Steen i Oslo 24/6 1914, skuesp., datter av Signe og Harald Steen, g.m. Ernst D. Opptrådte på Scala T. i Victor Bernaus selskap og har siden vært knyttet til Chat Noir og Edderkoppen. Det. kabaretkunstner med en djerv, sangvinsk humor. Har medvirket i en lang rekke filmer. OSA

Djøsøn, Sverre, f. 1/8 1880 i Oslo, direktør, ingeniør K. T. S. 1904; 1908 sjefingeniør ved Kvarner Aeng, 1924—53 adm. direktør, teknisk tilhøvef. J.B.

Djøsøn, Einar Thorstein (1894—1962), f. i Apgårdstrand, kringkastingsmann. Sjefsekretær i Kringkastingssekretariatet A/S 1926—33; sjefsekretær i NRK 1933, programred. 1946, kst. riksprogramsjef 1947, programsjef 1948. Forsikringsagent 1941—45. P.O.H.

Djøsøn, Halvor Thorstein Romdal (1862—1925), f. i Oslo, presseman og pol. Cand. jur. 1886, advokat 1904, red. av Bergens Aftenblad 1890—98, Høieres generalsekretær 1898—99, pol. red. av Aftenposten 1899—1900 og 1908—25. Ds klare og poengterte lederartikler under det kjente «klubbmerke» var holdt i en folkelig stil og ble godt likt av en stor leserkrets. Utga Folkestemning, en historik og en utredning (1912) og Fra riksretten til 1905 (1922). S.Aa.

Djøsørd, Juul (1861—1947), n-amer. biblioteksmann, f. i Nord-Aurdal. Utvandret til USA 1892 etter filol. embets-eks. og var katalogrevisor ved Kongressbiblioteket i Washington 1900—33. Utga Norse Discoveries in America (1901).

djøs fasti (lat.), «lovlige dager», hos de gamle romere dager da alle embets-handlinger, mil. tiltak, seremonier etc. var tillatt. Jfr. dies nefasti.

djøs fausti (lat.), gledelige, lykkebringende dager.

djøs feria'ti (lat.), hviledager.

djøs festi (lat.), festdager.

djøs florum (lat.), blomstenes dag.

Die sieben Todessünden der Kleinbürger (ty., Småborgerens syv dødsynd-

CAND. JUR.
Skriver september 1982
En generasjon Kriker Opp-
reisning.

„Han, faren, var Aftenpost-
ens store redaktør!
M.M.M!

Som faren, H.T. Diesen:
redaktør i Aftenposten
1948-1968, m.m. også f. 1921.

Les om Rom-ministry, T. Høstad,
på siste side.

(7 Røststrøm)
1/6.1993